

RIKSDAGENS SVAR 352/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och av utlänningslagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och av utlänningslagen (RP 266/2014 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 58/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd (746/2011) lagens rubrik samt 1 §, 3 § 7 och 8 punkten, 8 §, 25 § 1 mom., rubriken för 4 kap. samt 33—38 §, 46 § 1 mom. samt 48, 52, 57 och 58 §, av dem 25 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1320/2014, samt *fogas* till 3 § en ny 9 punkt och till lagen nya 38 a—38 f § som följer:

Lag

om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

1 §

Lagens syfte

Denna lag syftar till att trygga försörjningen för och omsorgen om personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd samt till att trygga identifierandet av och hjälpen till

offer för människohandel med iakttagande av respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna och med beaktande av Europeiska unionens lagstiftning och de internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

-
- 7) *offer för människohandel* en person som har upptagits i hjälpsystemet enligt 8 punkten,
8) *hjälpssystemet* ett system inom vilket hjälpen till offer för människohandel ordnas,
9) *hjälpinsatser* tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel.

8 §

Styrning av mottagandet och av hjälpsystemet samt behörig förläggning

Migrationsverket sköter styrningen och planeringen samt övervakningen av mottagningsverksamheten och hjälpsystemet i praktiken.

Förläggningen i Joutseno svarar för skötseln av hjälpsystemet.

25 §

Socialservice

Personer som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel och som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland har rätt till socialservice enligt 14 § i socialvårdslagen (1301/2014), om en yrkesutbildad person inom socialvården har bedömt det vara nödvändigt för dessa personer att få socialservice under den tid som de har rätt till mottagningstjänster eller är upptagna i hjälpsystemet.

4 kap.

Hjälpsystemet

33 §

Hjälpsystemets ändamål

Uppgifterna inom hjälpsystemet består i att

- 1) besluta om upptagning av en person i hjälpsystemet, vid behov efter att ha hört den sektorsövergripande expertgruppen,
- 2) ge offer för människohandel återhämtningstid enligt 36 § eller att i enlighet med 52 c § i utlänningslagen ge dem betänketid som avses i 52 b § i den lagen, och i att förlänga och avbryta återhämtnings- eller betänketiden,
- 3) ordna hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland,
- 4) samarbeta med kommunen om hjälp till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland,
- 5) identifiera offer för människohandel i enlighet med 38 § 3 mom.,
- 6) besluta om avförande av ett offer för människohandel från hjälpsystemet, vid behov efter att ha hört den sektorsövergripande expertgruppen.

I de fall som avses i 1 mom. 1, 2, 5 och 6 punkten fattas beslutet av föreståndaren för förläggningen i Joutseno eller av en av denne förordnad tjänsteman.

34 §

Framställning om att uppta en person i hjälpsystemet

En aktör inom den offentliga eller privata sektorn eller tredje sektorn kan göra en framställning till förläggningen i Joutseno om att en person som aktören antar är offer för ett människohandelsbrott ska upptas i hjälpsystemet. Framställningen kan också göras av personen själv.

35 §

Upptagning i hjälpsystemet

En person för vars del det har gjorts en framställning om upptagning i hjälpsystemet ska upptas i systemet, om personen med hänsyn till omständigheterna kan bedömas vara offer för ett människohandelsbrott och han eller hon är i behov av hjälpinsatser.

En person som bistår vid utredningen av ett människohandelsbrott kan upptas i hjälpsystemet, om han eller hon är i behov av särskild hjälp.

Ett barn till en person som avses i 1 eller 2 mom. kan upptas i hjälpsystemet, om barnet befinner sig i Finland och är i behov av hjälp.

36 §

Återhämtningstid och dess rättsverkan

En finländsk medborgare eller ett utländskt offer för människohandel som lagligen vistas i landet på det sätt som avses i 40 § i utlänningslagen kan i samband med beslutsfattandet om upptagning i hjälpsystemet ges en återhämtningstid på 30 dygn. Återhämtningstiden kan förlängas med högst 60 dygn, om offrets personliga förhållanden kräver det. Återhämtningstiden avbryts, om offret avförs från hjälpsystemet med stöd av 38 f §.

När återhämtningstiden har löpt ut ska föreståndaren för förläggningen i Joutseno trots sekretessbestämmelserna underrätta polisen om offret för människohandel och om det beslut genom vilket offret har upptagits i hjälpsystemet samt att lämna de nödvändiga upplysningar som avses i 37 §.

Under återhämtningstiden ska ett i 1 mom. avsett offer ges möjlighet att återhämta sig och att överväga samarbete med de behöriga myndigheterna för att reda ut människohandelsbrottet. Förundersökningsmyndigheten eller åklagaren får inte stå i kontakt med offret under återhämtningstiden utan offrets samtycke.

Bestämmelser om den betänketid som ska ges ett offer för människohandel som vistas i Fin-

land utan laglig uppehållsrätt finns i 52 b och 52 c § i utlänningslagen.

37 §

Rätt att lämna nödvändiga upplysningar

Föreståndaren för förläggningen i Joutseno har trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna polisen upplysningar som är nödvändiga för att bedöma ett hot mot liv, hälsa eller frihet och förhindra en hotande gärning, om förläggningen i samband med att ett offer för människohandel upptas i hjälpsystemet eller efter det får upplysningar om omständigheter som ger anledning att misstänka att det föreligger ett allvarligt hot mot liv, hälsa eller frihet när det gäller offret, hans eller hennes närstående, ett annat offer för ett människohandelsbrott eller någon anställd i uppgifter inom hjälpsystemet.

38 §

Egentlig identifiering av offer för människohandel

När förundersökningsmyndigheten eller åklagaren inleder förundersökning av ett misstänkt, i 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen (39/1988) avsett människohandelsbrott, identifierar förundersökningsmyndigheten eller åklagaren eventuella offer för brottet som offer för människohandel.

När Migrationsverket beviljar uppehållstillstånd med stöd av 52 a § 2 mom. i utlänningslagen identifierar Migrationsverket den som beviljats uppehållstillståndet som offer för människohandel.

Förläggningen i Joutseno kan identifiera ett offer för människohandel efter att ha hört den i 38 c § avsedda sektorsövergripande expertgruppen, om

1) förundersökningsmyndigheten eller åklagaren har beslutat att inte inleda förundersökning i Finland men det finns grundad anledning att anse att en person som har upptagits i hjälpsystemet har fallit offer för människohandel utomlands, eller

2) det av ett beslut att avbryta eller avsluta förundersökningen framgår att en person ska anses ha fallit offer för ett människohandelsbrott men det inte har varit möjligt att föra saken till åklagare eftersom det inte finns någon att väcka åtal mot.

38 a §

Hjälpinsatser

Ett offer för människohandel kan hjälpas genom

- 1) rådgivning och handledning,
- 2) trygg inkvartering,
- 3) mottagningspenning eller utkomststöd,
- 4) socialservice,
- 5) hälso- och sjukvårdstjänster,
- 6) tolk- och översättartjänster,
- 7) rättshjälp enligt lagen om rättegång i brottmål (689/1997) eller rättshjälpslagen (257/2002) samt juridisk rådgivning,
- 8) spårande av föräldrar till offer som är barn som saknar vårdnadshavare eller spårande av någon annan som svarat för den faktiska vårdnaden om ett barn,
- 9) stöd för att offret tryggt ska kunna återvända.

Offer för människohandel får inte hjälpas mot deras vilja, om inte något annat föreskrivs i barnskyddslagen.

38 b §

Ordnande av hjälpinsatser

Förläggningen i Joutseno svarar för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. För ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar hemkommunen i fråga.

Förläggningen i Joutseno eller offrets hemkommun kan ordna hjälpinsatserna själv eller köpa dem av offentliga eller privata serviceproducenter.

Hjälpinsatserna ska ordnas utifrån en bedömning av det individuella stödbehovet hos offret för människohandel. När hjälpinsatser ordnas ska hänsyn tas till särskilda behov som beror på offrets ålder, utsatta ställning och fysiska och psykiska tillstånd samt till säkerheten för offret och de anställda som ordnar hjälpinsatserna.

38 c §

Den sektorsövergripande expertgruppen

Som stöd för de beslut som förläggningen i Joutseno fattar och som stöd för bedömningen av hjälpinsatserna till offer för människohandel och av offrens behov av skydd finns en sektorsövergripande expertgrupp. Expertgruppen sörjer för informationsutbytet mellan förläggningen och andra myndigheter.

Migrationsverket tillsätter expertgruppen för tre år i sänder. Om en medlem i expertgruppen avgår eller avlider under mandatperioden, utnämner Migrationsverket en ny medlem på förslag av den sammanslutning som den avgående medlemmen företräder. Medlemmarna i expertgruppen handlar under straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter sitt uppdrag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Expertgruppen ska förutom av föreståndaren för förläggningen i Joutseno bestå av minst en sakkunnig inom socialvården och en sakkunnig inom hälso- och sjukvården samt av företrädare för polisen, gränskontrollmyndigheten och Migrationsverket. Expertgruppen ska vid behov som sakkunniga höra kommunala myndigheter, arbetarskyddsmyndigheter, arbetsmarknadsorganisationer, sakkunniga inom mentalvårdsarbetet och barnskyddet och andra aktörer som behövs för att hjälpa offren för människohandel.

Trots sekretessbestämmelserna får förläggningen i Joutseno lämna expertgruppen personuppgifterna för ett enskilt offer för människohandel, om personen i fråga ger sitt samtycke eller om det är nödvändigt för att bedöma behovet av service, ordna tjänster eller planera och ordna säkerhetsåtgärder. Expertgruppen får inte lämna ut dessa uppgifter till utomstående.

38 d §

Samarbete för att skydda offer för människohandel

Förläggningen i Joutseno eller hemkommunen för ett offer för människohandel ska samarbeta med polisen i frågor som hänför sig till skyddet av offret.

38 e §

Barn som upptas i hjälpsystemet

Förläggningen i Joutseno ska samarbeta med barnskyddsmyndigheterna när det gäller att hjälpa barn som har fallit offer för människohandel och barn som medföljer ett offer.

För barn utan vårdnadshavare som upptas i hjälpsystemet ska det förordnas en företrädare i enlighet med 5 kap. i denna lag och 7 kap. i lagen om främjande av integration (1386/2010).

38 f §

Avförande från hjälpsystemet

Förläggningen i Joutseno avför ett offer för människohandel från hjälpsystemet, vid behov utifrån en helhetsbedömning av offrets personliga situation, om

1) offret inte längre är i behov av hjälpinsatser,

2) offret inte har identifierats som offer för människohandel i enlighet med 38 §,

3) det av ett beslut att avsluta förundersökningen framgår att det inte anses vara fråga om ett människohandelsbrott som avses i 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen,

4) åklagaren inte väcker åtal för människohandelsbrott i ett mål som gäller offret eftersom åklagaren anser att ett människohandelsbrott som avses i 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen inte har begåtts eller att det är fråga om ett annat brott,

5) domstolen har konstaterat att det inte är fråga om ett människohandelsbrott som avses i 25 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen,

6) offret avlägsnar sig eller avlägsnas ur landet, eller

7) offret meddelar att han eller hon vill lämna hjälpsystemet eller har försvunnit.

Ett offer för människohandel kan avföras från hjälpsystemet, om han eller hon orsakar allvarig fara för den allmänna ordningen eller säkerheten.

Ett offer för människohandel som förläggningen har beslutat avföra från hjälpsystemet i enlighet med denna paragraf kan få hjälpinsatser under en skälig tid efter beslutet.

Ett beslut av förläggningen i Joutseno att avföra ett offer från hjälpsystemet får verkställas genast även om beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte något annat bestäms i beslutet.

46 §

Registrens användningsändamål

I registret över mottagna klienter ingår ett riksomfattande delregister och de delregister som förs av förläggningarna och flyktingslussarna. Det riksomfattande delregistret används för styrning, planering och uppföljning av mottagandet av personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd och av hjälpen till offer för människohandel. De delregister som förs av förläggningar och flyktingslussar används för planering, ordnande, genomförande och uppföljning av mottagningstjänsterna för personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd och av hjälpinsatserna till offer för människohandel.

— — — — —

48 §

Uppgifter som införs i registret över mottagna klienter

I registret över mottagna klienter får det i fråga om personer som avses i 45 § 1 mom. och deras familjemedlemmar registreras ärendets eller klientens nummer, uppgift om namn, kön, födelsedatum, födelseort och födelseland, personbeteckning och utländskt personnummer eller någon annan utländsk beteckning för identifiering

av personen, medborgarskap, civilstånd och familjeförhållanden. Utöver dessa uppgifter får det i registret i fråga om den registrerade föras in

- 1) uppgifter om inkvartering,
- 2) uppgifter om mottagnings- eller brukspenning,
- 3) uppgifter om hälsotillstånd,
- 4) uppgifter om språkkunskaper, utbildning, yrkesskicklighet och arbetserfarenhet,
- 5) sådana uppgifter om ansökan om internationellt skydd eller uppehållstillstånd som är behövliga med tanke på planering, ordnande, genomförande och uppföljning av mottagnings-tjänsterna,
- 6) sådana uppgifter om en framställning om att hjälp ska sättas in som är behövliga med tanke på för planering, ordnande, genomförande och uppföljning av hjälpinsatserna.

52 §

Utlämnande av uppgifter ur registren

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag får det ur registret över mottagna klienter och företrädarregistret trots sekretessbestämmelserna lämnas ut sådana uppgifter till Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten samt närings-, trafik- och miljöcentralerna som är nödvändiga för att dessa myndigheter ska kunna utföra sina uppgifter i fråga om personer som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel.

Uppgifter får lämnas ut även i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att de skyddas på det sätt som avses i 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen.

57 §

Besvärsförbud

I ett beslut som en förläggning eller Migrationsverket fattat med stöd av 16 § och som gäller inkvartering eller förflyttning från en förläggning till en annan får ändring inte sökas genom besvär.

I ett beslut om återhämtningstid som avses i 36 § får ändring inte sökas genom besvär.

58 §

Rätt att få uppgifter

Inrikesministeriet, Migrationsverket, förläggningar, flyktingslussar, förundersökningsmyndigheter och kommunala myndigheter har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 3 och 4 kap. av varandra, av offentliga eller privata serviceproducenter som tillhandahåller tjänster enligt 3 och 4 kap. och av företrädare för barn utan vårdnadshavare.

En offentlig eller privat serviceproducent som tillhandahåller tjänster enligt 3 och 4 kap. och vars klient är asylsökande, en person som får tillfälligt skydd eller offer för människohandel har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänsterna av Migrationsverket, förläggningar och flyktingslussar.

Företrädare för barn utan vårdnadshavare har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 41 § av Migrationsverket, förläggningar, flyktingslussar, kommunala myndigheter och sådana offentliga eller privata serviceproducenter som tillhandahåller tjänster enligt 3 och 4 kap.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 52 b, 52 c och 105 b §,
 sådana de lyder, 52 b § i lag 619/2006, 52 c § i lagarna 619/2006 och 886/2001 samt 105 b § i lag
 422/2014, som följer:

52 b §

*Betänketid för offer för människohandel som vis-
 tas i landet utan uppehållsrätt*

Innan uppehållstillstånd beviljas enligt 52 a §
 kan den som blivit offer för människohandel ges
 en betänketid på minst trettio dagar och högst
 sex månader.

Betänketiden kan förlängas om offrets per-
 sonliga förhållanden kräver det. Den totala be-
 tänketiden får vara högst sex månader lång.

Under betänketiden ska offret för männis-
 kohandel besluta om han eller hon tänker samar-
 beta med myndigheterna i enlighet med 52 a §
 1 mom. 2 punkten.

Betänketiden kan avbrytas, om offret för
 människohandeln frivilligt och på eget initiativ
 har återupptagit kontakten med de personer som
 är misstänkta för människohandel eller om det
 på de grunder som nämns i 36 § 1 mom. är be-
 hövligt att avbryta betänketiden.

52 c §

Beslut om betänketid

Polisen eller gränskontrollmyndigheten be-
 slutar om givande av betänketid, om förläng-
 ning av betänketid och om avbrytande av betän-
 ketid.

Förläggningen i Joutseno som svarar för
 hjälpsystemet som avses i lagen om mottagande
 av personer som söker internationellt skydd och
 om identifiering av och hjälp till offer för män-
 niskohandel (746/2011) kan besluta huruvida
 betänketid ska ges och om den ska förlängas el-
 ler avbrytas, om ett offer för människohandel
 upptas i hjälpsystemet innan polisen eller

gränskontrollmyndigheten har fattat beslut i frå-
 gan. Förläggningen ska utan dröjsmål underrät-
 ta polisen om sina beslut om betänketid.

Ett offer för människohandel ska meddelas
 skriftligen om betänketid samt om förlängning
 eller avbrytande av betänketiden. Av meddelan-
 det ska framgå syftet med betänketiden, tidpunk-
 ten för betänketidens början och betänketidens
 längd samt att betänketiden kan avbrytas och på
 vilka grunder detta kan ske.

105 b §

*Spårande av föräldrar till minderårig utan vård-
 nadshavare eller av någon annan som svarat för
 den faktiska vårdnaden*

För att främja det bästa för en sådan minder-
 årig utan vårdnadshavare som söker internatio-
 nell skydd ska Migrationsverket utan dröjsmål
 börja spåra föräldrarna eller någon annan som
 svarat för den faktiska vårdnaden. Vid behov ska
 spårandet fortsätta efter det att internationellt
 skydd har beviljats.

Migrationsverket ska också utan dröjsmål
 börja spåra föräldrarna till eller någon annan
 som svarat för den faktiska vårdnaden om ett så-
 dant barn utan vårdnadshavare som är offer för
 människohandel och som har upptagits i det
 hjälpsystem som avses i lagen om mottagande av
 personer som söker internationellt skydd och om
 identifiering av och hjälp till offer för männis-
 kohandel.

Uppgifter som gäller en minderårigs föräld-
 rar eller någon annan som svarat för den faktis-
 ka vårdnaden av en minderårig ska samlas in, be-
 handlas eller förmedlas under sekretess på det

RSv 352/2014 rd — RP 266/2014 rd

sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i
myndigheternas verksamhet (621/1999).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 13 mars 2015